

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre 4 .

Egészévre 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyiltéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Püspöki látogatás.

Dr. Hosszu Vazul, lugosi gör. kath. püspök és főrendiházi tag ó méltósága, május hó 28-án érkezett községünkbe. Petrozsény egész társadalma, az összes hitfelekezetek lelkeszei, a községi előjáróság, egyesületek és társulatok, megjelentek az állomáson, hogy méltó ünnepléssel fogadják.

Az üdvözlő beszédekre a szívvel, lélekkel igaz magyar polgár nemes egyszerűségével mondott köszönetet a szép fogadtatásért, hangsúlyozva, hogy midőn hivat meg látogatni, a szeretetet és békét jött közöttük hirdetni. Hirdetni a haza szeretetét, mely mindnyájunknak édesanya, melynek földjében porlanak őseink csontjai s úgy akarjuk, hogy egykor mi is annak keblében pihenjünk; hirdetni a békés együttélést, mert csak a közös szeretetben, békés együtt munkálkodással végzett munka teheti virágzóvá a hazát. Örömmel és hálával emlékezik meg ő felségének azon elhatározásáról, melylyel Rákóczi Ferencnek, a magyar szabadság és függetlenség e nagy bajnokának hamvait hazaszállíttatni rendeli. És senkinek sincs joga e nyilatkozatok ösztönzésében kételkedni.

Minden szavából nemcsak a magyar törvényhozó, a magas állású főpap, hanem az igaz magyar honpolgár meggyőződése tör elő.

Bölcsője a székelység fővárosában Maros-Vásárhelyt ringott, a város tiszta magyar érzésű társadalmának légkörében nőtt fel, melyhez járult történelmi és tudományos meggyőződése is.

Külömben úgy gondolkozik Magyarországon az oláhság minden tanult és intelligens tagja mint ő.

Azért nagy visszatetszést szült Petrozsény lakosságánál, hogy egyes szerepelni vágyó egyének, főlakarták használni az alkalmat, oláh nemzetiségi tüntetésre. Történtek nem épen tapintatos nyilatkozatok, cselekedetek. Például koncertjüket, — melyre Petrozsény minden közügyért lelkesülő közönsége szívesen elment volna — csak oláhus hirdették, mert hát „mi oláhok vagyunk és nem tudunk magyarul”, pedig biztosítjuk Iuga ügyvédjelölt urat, hogy mikora magányt irodát, bizonyára meg fog tanulni magyarul. Magyarországon minden higgadtan gondolkodó embernek be kell látnia, hogy e hazában nemzetiségi kérdés nincs, nem is lehet; vannak különböző nyelven beszélő népfajok, de azok mind egyenlő joggal és kötelességekkel felruházott magyar honpolgárok.

Magyarországon, hol mindenkire egyenlő joghatállyal hozzák a törvényeket, nem lehet privilegiuma senkinek. Itt sem népfaj, sem nyelv, sem felekezet előjogokat nem élvezhet. Az állam nyelve törvényhozáson, közigazgatásban, bírósághozban a magyar, azazul senkit sem háborgatnak anyanyelve használatában. Ha megkívánjuk, hogy az iskolákban magyarul is tanítsanak, az csak az állampolgárok egymásközi érintkezésének s a közhivatalokba vágyók céljainak megkönnyítésére szolgáló eszköz.

Azért nem is tévesztett meg, Petrozsény higgadt gondolkodású oláhja lakosságából, senkit némely feltűnni vágyók okvetetlenkedése, hanem követik azon hazafis irányt, melyet fen-

költ gondolkodó főlekipásztorunk eljárásában és nyilatkozataiban kijelölt. — Isten vezérelje őt útjain. A viszont látásra.

Főpásztori újáról a tudósításokat alább közöljük:

Az a meleg és lelkes fogadtatás, melyben Petrozsény nagyközönsége Dr. Hosszu Vazul gör. katolikus püspököt felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül részeltette mult hó 28-án, még másnap is kellemes hangulatban tartotta a főpapot. A pünkösdi elsőnap isteni tisztelet végeztével megkezdődtek a tisztelgések; első sorban az egyházak képviselőit, majd a hatóságokat, az intézeteket, a salgótarjáni társulat nagy küldöttségét s végül ismerőseit fogadta, nagy szeretetreméltósággal, kinek-kinek azon nyelven válaszolva, a melyen az üdvözlés történt, mert a nagytudású főpásztor anyanyelvén kívül, kiváló szabatossággal több más nyelvet beszél s azok közül különösen a magyart. A fogadások jöttek már délelőtt megkezdődtek, csak a délutáni órákban értek véget. Mindenkihez volt egy kedves szava. A Wágner-féle szálloda nagytermében elköltött díszes társasbéd alatt, melyre Petrozsény és vidékének kitünőségei mind hivatalosak voltak, az első poharat a püspök emelte, éltetve a legelső magyar embert, a királyt. Buda Károly főszolgabíró a püspököt; Rádik, Andreics Jánost, Blascheek Aladár a salgótarjáni társulat képviselőit, a püspököt éltették. Programszünet, 4 órákor kocskón a felsőszilvölgybe indult díszes társaság kíséretében. E járás területén a főszolgabíró és szolgabíró felváltva mindig kíséretében voltak. Korojesden, Vulkánban, Iszkronyban és Parosnyben 60 tagból álló lovasbänderum fogadta úgy menet mint jövet. Parosnyben a 29-én megkezdett és 30-án délelőtt bevégzett templomszentelési aktus után bankett volt. Ez alkalomból Maderspach Viktor 400 koronát adományozott a gör. kath. templom felszerelésére. Korojesden diszkapu is volt, a hol a lelkes gyönyörű beszéddel üdvözölte. Voin Vidor korojesdi és Csúpea Lukreczia iszkronyi tanítók iskolájában vizsgát tartott mindkettőről díszelőleg em-

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

A R Ó Z S A.

A tenger szerelmes volt a szigetre.

Lehetett is. Örök tavasz virult a gyönyörű szigeten, kihimezve a virágok legszebbjével, megénekelve a madarak legdalosabbjaival. Patyolat volt füve-fája, balzsamos a levegője; szigeteknek éke, gyöngye!

De büszke is volt a szép sziget, mert nem akarta szeretni a tengert. Az pedig majd elveszett érte. Körülzsongta legszelidebb hullámaival, epedő, lágy hangon kérlelte, hajolna le hozzá. De a szép sziget partjai magasak voltak, nem is hederített a tenger kérésére. Olykor nekibusult a hatalmas elem, keblét majd szét veté az indulat, dagadt, reszketett fájdalomában, morgott, panaszkodott, de a sziget csak nem hajtott szavára. Majd féktelen düh fogta el, bömbölt, csapkodott, zugott, toronymagasságu hullámokkal ostromolta a hajthatatlant; de a sziget csak mosolygott biztonságának tudatában, a tenger pedig visszahanyatlott mélyébe megtörtén, betegesen és busan. És kezdte a dolgot előről újra, mint évezredekkel ezelőtt kezdte.

Egyszer nagybeteg lett a világrend. A Teremtő ellen vétett valamit, a ki példásan megbüntette. Dörgött, hörgött a világűr, reszegetek, ropogtak a csillagrendszerek, és vágattak örült össze-visszaságban, keresztül-kasul a nyögő végtelenségen; egyik elsötétült, másik parázsszá bomlott, ütötték-verték egymást, kétségbe volt esve a világ!

A Teremtő hagyta egy darabig, de tovább nem

nézhet, egyet szolt és példás rendbe oszlott minden. A nap újra éltette a földet, a csillagok ragyogtak, és lett újra minden, a hogy volt.

Azaz, hogy mégsem. A tenger boldogabb lett, mint volt azelőtt. Mert a nagyvilágvonaglásból földünk is kikapta a magáét. A megboltt egyetem orkánjának szele őt is elérte, és hatalmasan megregette. Ingott a föld, szakadoztak hegek és völgyek, és nyertek új alakot.

És szolt ekkor esengve: szép sziget!

— Védj meg, oh, hatalmas ocean, mert rögtön elmerülök! Védj és tied leszel!

Azzal odaborult a tengertajtékos keblére, az pedig átölelte és nem hagyta almerülni. Így lett a gyönyörű sziget a tenger kedvesé.

A tenger pedig nagyon szerette a bűvös szigetet. Boldogságának mámorában minden kincsét lábaihoz hordta. Kirakta partjait kagylóval, korallal, drága igazgyönggyel, egyszerűval mindegy, a mi csak található volt gazdag kincstárában. De a szép sziget is hálás volt nagyon és odaadó híve a szerelmesének.

És frigyük gyümölcse egyszerű lett! Százegy leányzó, ritka szép gyermek, indér valamennyi! Egy nyári hajnalon születtek mindáján. Egyik piros volt, másik zöld, a harmadik kék, negyedik sárga . . . és úgy tovább-tovább, más színű mindenik, tetőtől talpig dus, hosszú hajával együtt! Smük is olyan volt, minő a testük és a hajuk. Csak a százegyedik volt kivétel közöttük. Ennek hófehér volt teste, haja aransárga, ajka vépiros és a szeme kébb a legtisztább égnél! És ő volt az egyedüli, kinek önyörü idomait átlátzó lepel takarta.

A bűbajos sziget meg volt elégedve magzataival. Megkérte hatalmas urától, hogy már most mitevők legyenek leányaikkal? És tanakodtak rajta. Végre oda-szólították a pajzánkódó leányokat és szolt a tenger imígyen:

— Édes gyermekeim! Oly szépek vagytok, hogy reszket minden cseppem, ha reátok nézek! De nem esoda, hiszen testeteket a legszebb anyától nyertétek! Sok ezer évig szerettem anyátokat, míg hitvesommé lőn. Oly rendkívüli volt a mi szerelmünk, hogy abból csak rendkívüli lények támadhattak. E lények ti vagytok, szépséges tündérek! Ezzel anyátok tündérszágá, én pedig a tündérek tengerévé lettem. Ott megvan a földnek minden gyümölcsfája, minden virága és dalos madara; az én végtelenségemben pedig föllettek sokat, a mi szíveteknek kedves lehet. Tietek a Tündérország és a tenger; daloljatok, mulassatok, uszáljatok, soha semmi bántódástok nem lesz. Legyetek boldogak nagyon! De Tündérországot és a tengert elhagynatok nem szabad soha! Hogy pedig legyen köztetek béke és rend, fehér testvértetek királynétoikká teszem, mert ő a köztetek legszebb és legédesebb!

Erre a tündérek vidám szökösszel összefutották Tündérországot és hoztak minden virágból egy-egy szirmot, koronává fonták és megkoronázták vele fehér testvéruket. Azután éltek vigan és boldogan. Táncoztak, daloltak, futkostak, nevettek: zengott kacajuktól ékes Tündérország! Édes volt a levegőjük és illatos, faikon a gyümölcs izes és zamatos, szívükben a béke és a gyönyör. Ha szük volt örömüknek Tündérország, beleugráltak a langyos tengervízbe, és uszáltak, eviezkéltek, ficzánkodtak.

lékezett meg. Meglátogatta az esperesség összes községeit.

Petrozsényben, f. hó 2-án reggel a vonatnál Andreics János kir. bányatanácsos várta és üdvözölte, kitől igazi meleg kézsorítással vett búcsút a főpásztor, a legközelebbi vizontlátás kellemes reményében. Merisoron ugyanaz nap reggel Vassi János üdvözölte körjegyzőségének területén meglepő ügyes beszédben, mit a főpap melegen viszonzott. Pénteken este a puji állomásról hazautazott — saját nyilatkozata szerint, — a legszebb zsilvölgyi emlékekkel elhalmozva.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Hítközségi közgyűlés.** A petrozsényi izraelita hítközségnek május hó 31-én népes közgyűlése volt. Ekkor ejtették meg a tisztújítást. Miután Grosz Herman, ki becsületben több mint 12 éve állott a testület élén, e tisztet többszöri felkérés után sem volt hajlandó tovább elfogadni, a tisztikar a következőleg alakult meg. Elnök: Váradi Vilmos; — jegyző: Kohn Samu; pénztárnok: Herman Adolf; ellenőr: Pick Samu; templomgondnok: Izráel Mór.

— **Iparosaink ünnepe.** Ma, vasárnap délelőtt 11 órakor koronázzák meg azoknak a munkásságát, kiknek közreműködésével, a bányászati és kohászati kongresszus alkalmával annak a fényesen sikerült kiállításnak rendezhetése úgy az ipartestületnek, mint a kiállítás elnökének, Andreics János kir. bányatanácsosnak megkönnyítették. Ma van tehát a kiállítási események utolsó felvonása. Ekkor osztja ki a Wagner szálloda nagytermében ünnepélyesen az elnökség és a rendezőség a kiállítási érmeket, okleveleket és köszönő iratokat. Este a nagy nap emlékére, válogatott műsorral táncvigalommal egybekötött hangversenyt rendeznek. Ezen igen sikerültnék ígérkező ünnepségekre e helyen is felhívjuk nagyközönségünk figyelmét.

— **Meghívó.** A „Petrozsényi és Járási Ipartestület” a kiállítási érme és oklevelek kiosztása alkalmából, 1904. évi június hó 5-én a saját pénztára javára, a Wagner szálloda nagytermében táncvigalommal egybekötött hangversenyt rendez, melyre kívül czimzett urakat és b. családját tisztelettel meghívja: a „petrozsényi és Járási Ipartestület” előjárósága. Belépő-díj: személyjegy 1.60; családjegy 3 korona. A hirdapilag nyugtázandó felülfizetések köszönettel fogadhatnak. Kezdet esti 8 órakor. MŰSOR: 1. Csokonay nyitány. Keller Bélától. Előadja: A salgótarjáni Köszénbánya részvény-társaság zenekara. 2. Az ipar méltatásáról. Irta és felolvassa: Zádory Karoly. 3. Borda. [Induló]. Éneklő az iparos ifjak önképzőköre. 4. A nemzethez. Petőfi Sándortól. Szavalja: Sternad Albert. 5. Éji dal. Éneklő az iparos ifjak önképzőköre. 6. Népfelkelő. Monolog Kocziang Gézátlól. Előadja: Joanovits Katin-

ka. 7. Vigjáték nyitány. Keller Bélától. Előadja a Salgótarjáni Köszénbánya részvény-társaság zenekara.

— **Koronázási ünnep.** A gondnokságok részére kiadott miniszteri utasítás értelmében is, a petrozsényi áll. iskolában június 8-án d. e. 9 órától kezdődőleg koronázási ünnepet rendeznek. Kovács József h. tanító alkalmi felolvasást tart; a IV. V. VI. oszt. énekkara hazafias dalokat énekel s a gyermekek szavalnak. Az ünnepély nyilvános s így vendégeket szívesen látnak.

— **Az erdélyi kárpátgyűlés** Zsilvölgyi osztálya f. évi június hó 6-án este 8 órától kezdődőleg a társulati vendéglőben Petrozsényt és vidékét bemutatja vetített képekben. Erre az érdekesnek ígérkező estélyre a meghívókat már szétküldötték.

— **A szerelmes bosszúja.** Rég kereste már a jó alkalmat Máté Mihály petrozsényi bányászlegény, a mikor Mátyé Zsuzsánnán bosszúját kitölthesse azért, mert őt hűtlenül elhagyta s egy nála kevesebbhez, Ács Józsefhez szegődött. Máté Mihály midőn a turbékolókat 2-án sétálni látta, a református paplak előtt, a nyílt utcán biesköt rántott, felfofozta őket s azután hozzáfogott a mérszárláshoz. Acsnak sikerült két szurással menekülni, de a lányt már a szomszédságnak kellett a gyilkos szándéku vérengző kezei közül megszabadítani. Máté aztán, mint a ki mindent jól végzett hátrahette kezeit s utánok kiáltott: „most már mehetek”.

— **Vonatösszeütközés.** Folyó hó 1-én a Bolibarlangtól nem messze, a Petrozsény felé vezető vasúti vonalon az állomás közelében és valamivel lejjebb a kőbányától, délután 4 óra felé irtózatossá robajt okozva, a Petrozsényből menesztett 83 számú tehervonat és egy anyagvonat mozdonya összeütközött. A 83 számú tehervonat rendes menetel, rendes időben érkezett volna be Boli állomásra s nem is történt volna semmi baja, ha a nagy eséssel bíró pályatesten, fékezők hiányában fékezetlenül meg nem indult volna a megakart anyagvonat. Szerencsére emberélet nem esett áldozatul. A személyzetnek sikerült az egymásra maszott podgyáskocsiból és fékekről idejekorán leugrálni. Ugy az anyag mint a tehervonat mozdonya súlyos sérüléseket szenvedett; a pályatesten még másnap is csak átszállással történhetett a közlekedés. Lenn a völgyben, a magas töltés mellett még most is ott fekszik összevissza tört oldalbordákkal egy legurult podgyáskocsi.

Hasznos tudnivalók.

Az alkohol hatása a testi és szellemi életre.

Irta és április hó 12-én Vulkánban tartott járásköri tanítói gyűlésen felolvasta: Bakó Lajos.

(Folyt.)

A harmadik generációba tartán vegyül buskomorság, öngyilkosságra való hajlam, idegbetegségek, epilepsia, hülyeség, testi korcsasulás s az elmebeteg-

ségnek különböző egyéb fajai, végre az erőszakos bűntettekre való hajlam.

Ha testünk és szellemünk ép, éber figyelemmel kísérhetjük lelkünk állapotát, izzó csapongásai elé korlátot vehetünk, ha rossz utra térne, visszatérhetjük a jóra, de a beteg test és lélek erre képtelen. Ha hiányzik a megfigyelés képessége, a lélek könnyen helytelen irányba tér működésében, a mit a beteg nem vesz észre, ezért mondjuk, hogy ép testben lakik csak ép lélek. Az iszákosnak pedig mint láttuk beteg a teste, — a lelke sem lehet ép.

Bármily sorsban születik az ember fáradni, küzdeni köteles, mert senki sem kaphat téltelenségre fizetést, élelmet. Munka nélkül nincs fáradság, nincs pihenés, nincs élet, nincs öröm. Kinek-kinek a maga módja és hivatása szerint kell életét berendeznie, de bármely osztályhoz tartozzunk is mindenkinek közös kötelessége van önmaga, családja, hozzátartozói s embertársai iránt. Kötelmei vannak hazájával szemben és Istene iránt. Ezen kötelességek teljesítése az élet célja, ez ama munka és küzdelem, mely becsülést és tisztelést szerez, mely szórakoztat és nemesít. Ez az, mi érdemeket szerez számunkra és homlokunkra babért.

Hogy azonban ez így kivihető legyen, a léleknek két adománya van szüksége: értelemre, melylyel ama kötelességeket megismerjük, és akaraterőre, melylyel a megismert kötelmeket végre is akarjuk hajtani, a kiből e kettő közül egy, vagy pláne, mind a kettő hiányzik, nem lehet részese a munkának, nem teljesítheti kötelességeit, mert vagy elmulasztja őket, vagy összeütközésbe jön velők, mindkét esetben pedig megdől az erkölcsi rend s az illetőkre a társadalomból való súlyos számkivetést szül.

Nézzünk csak végig a napilapok törvényszéki rovatán, megdöbbenünk attól a sok bűntől, mely nap-nap után felmerül. Rablók, gyilkosok, sikkasztók, pénzhamisítók és gyermekgyilkos anyák bűnei a legkülönbefebb variációkban követik egymást. Az egyszerű paraszt asszony mérget kever, testvér testvérét, apját, anyját mérszárlja le. A szenzációs hírre vergődött Krivány után ime itt a fel millió sikkasztó az alig 23 éves Keskenkő. Nem égbekiáltó bizonyítékai ezek a laza erkölcsöknek?

Közeletünk siyár, a társadalom léha, beteg; belesett a materializmus posványába. Pénz kell mindenkinek és a kinek sok pénze van, annak is még több kell; a kinek nincs, az lop, nem riad vissza semminemű büntetéstől, csak hogy magának a vagyon élvezését megszerezze.

Hová jutunk? Ugy tetszik nekem, hogy igen sikos talajon állunk. Az erkölcsi züllés tapasztalható az egész vonalon osztálykülönbség nélkül. Az emberi idealizmus kiölve. Az erkölcsi alapját kiragadtuk talpaink alól s a bűn által körülkarolva, elvesztve ősi nemzeti önbecszeretünket, rohanunk a pusztulásba.

Képzelték el, a mint a szépséges tündérhad ott evez, bukdácsol a tenger színén, gyönyörű tagjait százelekepen lubiczkolgatva . . . százeleke színű idomos szűzi test, melyen gyöngygyé török a hullám és a nap szerelmes sugarának esőjka . . . képzelték el, az aranyhaju, kékszemű, pirohajku fehér királynét, virágkoronával fején, a hogy körülöszökdélik, csapkodva, esobogtatva a lágy hullámokat, csengő kacagással . . . majd meg lebegő uszással, a hogy közelednek a szárazföld felé, rázendítve Tündérország legszebb nótájára . . . Képzelték el! Ilyen volt az élet Tündérhonban.

Történt egyszer, hogy a mint a föld partjához közeledtek, egy szép fiút pillantottak meg, a ki furulyaszóval tartotta kecskéit virgoney gödölyéit. A tündérek mosolyogtak a gyanutlan fücska együgyű nótázásain, összesugtak és rázendítettek legszebb nótájukra. A meglepett fiú odatekintett és bámult, csak bámult, hogy majd kinézte azt a két bogárszemét.

— Ki látott ily szépséges teremtményeket valaha? És ki hallott ilyen éneket, mióta a világ áll? — gondolta magában a pásztorfiú. — Az a fehér leányzó ott a sor elején . . . Istenem, be gyönyörű asszony-ember!

A tündérek pedig csak daloltak, egyre daloltak! A fiú érzeit, szívét kéjes örület fogta el, eldobja furulyáját, botját és rohan a tengernek a bűbajos had felé. Ekkor kiemelkedik féltesttel a habokból a fehér tündér és szól messzehangzó fuvolhangon:

— Megállj, bátor fiú! ne közelíts felénk, mert a mint a vízbe lépsz, halál fia vagy! Apánk, a hatalmas tenger elnyelve mint a kiskökört! A partról gyönyörködhet bennünk és dalainkban, légy engedelmes és okos, holnap ismét eljövünk, ha úgy akarod.

— Akarom, szép leányzó, hogys ne akarnám!

Bár örökké itt lennétek, örökké csak itt! — szólt csengő hangon a pásztorfiú.

A tündérek megfordultak, pajzánu mosolyogtak, a szépséges királyné pedig meynyeggette kis ujjacsájával és titkon egy cököt hintett feléje. A többiek pedig énekelni kezdtek

Volt egyszer pásztorfiúcska,
Szegény volt a ruhája ocska,
De göndör frtye kincset ért!
Szerelmi lázgette ajkát,
Hallottuk esekelni hangját,
És láttuk baba, szép szemét!

A kis pászto busult felette,
Mert a fehér tündér szerette
És folyton rá álmodott.
Tündérország felé sohajta;
Ha volna csak, menne rajta,
Hasítva a zörszínű habot.

A fiú csak halgat, halgatta boldogan és szomorúan, míg végképp elment a láthatárról és végképp elhalt a dal. Azután észterelte gödölyéit, és ment éjszakai pihenőre kis alijába felé. Keveset tudott aludni. Hajnalban már alpon volt és ment nyájával a parthoz, várni szépséges jövevényeit. Azok pedig megjelentek, messziről ékelve:

„Volt egyszer egy ásztorfiúcska” . . .

Igy tartott ez sok, nap nap után. A szegény fiú oda volt egészen, m tördött nyájával, kóborolhatott az, a merre akaró csak a szépséges tündérkirálynét látta folyton, éb és alva.

Egyszer, a mi ujra írta a tündérek, látja, hogy a fehér tündér messze tte halad a többinek és gyorsan uszva közeledik a rthoz.

— Jöjj közelebb, lép fiú, de gyorsan, valamit mondani akarok, míg a többiek ideérnek. Messze benn

a tengerben lakunk mi szülőanyákon, a tündérszigeten; a végtelen ocean a mi apánk a ki körülveszi birodalmunkat. A szárazföldre lépünk tilos mert apánk nem eresztene vissza többé és mi megsemmisülnénk; hozzánk jönni pedig szinte nem szabad jönni emberi lénynek, mert észrevénné a tenger és elnyelné őt. De van egy módja, hogyan találkozhatnánk: üss össze faból egy csónakot! Ha majd készen lesz vele, evezze be este a tengerre. Apánk az oceán nem fogja tudni, mi van a sajkában és nem lesz bántódásod. Tégy ugy, a hogy mondtam, többet pedig nem jövünk ide, hogy titkunk föl ne fűdöztessék — most Isten veled, mert közelednek testvéreim!

Azok pedig ismét rákezdtek: — „Volt egyszer egy . . .”

Most tudta meg csak a fiú, hogy mit jelent a dalban e szó: sajka. Lázás munkába fogott. Éjjel-nappal dolgozott, szerelme aczéllá edzette izmos karját. Mikor kész volt a sajka, oda vonszolta s beleusztatta a tengerbe. Mikor aztán leszált az est, beleült az alkotmányba és evezett be, messze-messze . . . tudta is ő hova! csak ment és evezett gyorsan, lázasan . . . most egy halk loecsanás és a szép leányzó ott volt a csónakon.

— Pihenj meg, jó fiú, s add ide eveződet, — sutogta. Azzal fogta az evezőt s egy-kettőre a parton lettek.

— Így édes kedvesem! Testvéreim most édesem szunnyadnak virágos ágyaikon, a tenger is alszik és minden pihen, nem tud felőlünk senki, senki! Ezentul minden este értem jösz ugye?

— Érted jövök szépséges tündérem, hiszen csak általad s benned élek!

Azzal kikötötték sajkájukat és eltávoztak a parttól.

Hol van az ősi erény, mely ezer éven át kiterjesztett karokkal védte e nemzetet? Hol van az ősi jellem, mely foltot nem tűrt magán? Hová lett az önérték, a kötelességtudás dicső erénye? Vagy talán már annyira művelődünk, hogy ezen jellemző vonásainkat már levetkőzhetjük s helyébe felvehetjük az áll-erény, áll-jellem, áll-önérzet és áll-kötelesség szemképrázlatát köntösét?

Szomoru, nagyon szomoru jelenségei ezek korunknak. Rengeteg a megbélyegzett ember s ha ezen az uton haladunk tovább, lehetetlen be nem következnie e mondásnak: „Mint oldott kőve szét hull nemzetünk!”

Még egy pár évtizeddel ezelőtt is féltve őrzött kincs volt a becsület; nem az egyesek erénye, de a közé volt a fő. A korhelyt, a tolvajt, a gyilkost megvetették, utolsó emberré lett; elkövetett bűnéért nemcsak a törvény de a társadalom előtt is bűnhődött.

Igen, mert ez előtt a község becsülete az egyénnel összeforrt s azt meggyalázni ki merészelte volna? Ma a bukott nő nem szégyenli bukását; a tolvajok és sikkasztók a körülmények nyomozó hatásaira hivatkoznak s vakmerő cinizmussal fogadják az ítéletet, mely egy időre elválasztja őket a külvilágtól. Erkölcsei elfajulásuk csaknem kihívó!

De miért folytassam tovább? Nap-nap után mind jobban bebizonyosodik, hogy eme erkölcsi anarchiának szülőanyja és melegágya az alkohol.

A mértékletességet predikáló szövegek elhangzanak a pusztaiban. Véleményem szerint a dözsölés és iszákosság ellen csak egy mód van: oktatni, ránevelni a népet arra, hogy másképp is tudjon szórakozni! Legveszedelmesebb a néperkölésére, jellemére és jólétére a szabad idő, melyet nem tud okosan felhasználni. Azért a népnevelőknek egy rendkívül fontos és áldásos hivatása a népet munkálkodni is, de szórakozni is megtanítani.

Nincs oly lélek, nincs oly lelkiismeret, hogy azt az utjáról le ne lehetne téríteni. Az életben igen, de igen sok példával találkozunk, a hol a tiszta erkölcsi lélek, az igaz lelkiismeret a bűnök fertőjébe süllyed s elég sajnos, hogy a lejtőn lefelé haladás, az emberi gyarlóságból kifolyólag, igen gyors és gyakori. De valamint a tiszta jellem süllyedhet, úgy a romlott megjavulhat. Természetesen észszerű eszközök alkalmazása mellett. Csakhogy, a míg a tiszta erkölcs a lejtőn lefelé halad, addig a romlottnak, hogy megjavuljon, azon fölfelé kell haladni s tudjuk, hogy ez értelemben fölfelé haladni sokkal nehezebb, mint lefelé. Nehéz munka a rosszerkölcsi egyént a jó utra téríteni. Nehéz, de nem lehetetlen.

Próbáljuk meg csak a tanítás mellett egy kicsit nevelni is. Mindig azt fujjuk nevelve tanítani és mégis másképp cselekszünk. Iskoláinkban a nevelés mellékes, azt bizzuk a családra és mi tanítunk; tanítjuk a tárgyakat úgy és oly terjedelemben, mit a gyermeki ész csak nagy erőmegfeszítéssel képes feldolgozni. Beteggé tesszük önmagunkat és gyermekeket, könnyelműen be-

lerohanva korunk legkárhozatosabb betegségébe, az idegességbe.

Ma már a 7-8 éves gyermek ideges. Miért ez örületes hajsza? Miért örvendünk, ha a vézna gyermeki test zsenge korában kész nyelvtudás, kitűnő matematikus, miért nem figyelünk arra is, a mi a tudásnál is főbb: a jellemre. Hiszen az az igazság, hogy az egyén értékét nem a tudás adja meg, hanem az erkölcs, mely tetteiben nyilvánul.

Nevelési rendszerünkben a jellemképzés kell, hogy legyen az a sarkpont, jobban mondva szegletkö, a melyre megvihatatlan várat építhetünk. E vár képezi a nemzeti erkölcsök létkérdését. Ha ezt elhanyagoljuk, ha ezt a szegletkövet a gyermek iskolai életében meg nem erősítjük, vagy legalább is ennek megszüntetése felé lépéseket nem teszünk, mint hullám fog fejünk fölött összezsapni mai nevelési rendszerünk, eltemetve mind azon jelebb tulajdonságainkat, mely fajunk ismertető jele volt.

Ilyen körülmények között fontos teendő vár ránk. Elébe kell vágnunk az erkölcsi anarchiának, a vallás-erkölcsi nevelés alapjának lerakásával; buzdítva erre a szülőt, megkezdeni az iskolában, folytatni az életben. Nemesíteni a szívet, erőssé tenni a jellemet, felkelteni az önértéket, beléjük oltani a mértékletességet és kötelesség-tudást, még ha mindjárt a tudás rovására is.

Le kell szerelnünk az igényeket, az igények növekedését csirájában kell elfojtani, vigyük vissza a népet az egyszerűséghez, mutassuk meg, hogy csakis az egyszerűségben van a boldogság.

Föl tehát munkára! ezt kívánja tőlünk a haza, az egyház.

Igy cselekedve először biztosítjuk nemzetünk erkölcsi épségét, másodsor elkerülhetjük azt, hogy valaki fényes nappal lámpával embert keressen.

Neveljünk! — és még egyszer mondom, hogy — Neveljünk! — és még egyszer mondom, hogy — Neveljünk! (Vége.)

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Főmunkatárs: Fekete József.

Hirdetések:

Koscher libazsir kapható Iczkovits Leó urnál Petrozsényben.

dent, és irigy szemmel nézte a magokról megfélemezett, boldog szerelmeseket. Vajjon mire nem képes a sárga irigység? Még sárgább lett bele, mint volt eddig! Megsugott a tengernek mindent, és elárulta a tündérkirályné titkát.

A tenger fektelen haragra gerjedt és feneketlen bosszújának ekként szóla parton levő leányához:

— Engedetlen gyermekem! szép tündérkirályné! megszegted atyád parancsát, ime lássad!

Azzal vad orkán kerekedik, bömböl zug, tombol a végtelen oceán, végtelen hullámai a felhőket verdesik böszült haragjukban és tündérország elsüllyedt alvó tündéréivel együtt.

— Im te is vedd el jutalmadat! — szólt az áruló tündérhez és oda vágta egy hatalmas hullámhoz, hogy az menten piszkos, sárga tajtékává vált.

— Te pedig szépséges hűtlen magzatom, ott maradsz a parton, hova szived vágott, hogy csokjaid emléke átkodban is fönmaradjon! — szólt és elnémult örökre a tenger.

A szépséges tündér épp utolsót csókolt remegő kedvesén. És a hűves elcsattanó csókja, a fiú zombékká, ő pedig tigrissé bokorrá változott. De az ő szépséges ajkának csókja ott mosolygott az ág tetején kéjes illatot árasztva maga körül, egy kifetett, vépiros bim-bó képében.

Igy lett a tündérkirálynő csókjából virágok királynéja, a szép, a hatalmas illatú rózsza. K. L.

Értesítés.

Tisztelettel kívánom tudatni a nagyérdemű közönséggel, hogy 1-ső juniustól tejesarnokomba minden nap poharas aludttej, úgy haboskává kapható.

Szives pártfogását kéri a nagyérdemű közönségnek

Fodor Teréz.

Ház- és telekeladás.

A Kossuth Lajos-utca (főut) jóforgalmi pontján levő Pichler-féle ház és üzlethelyiség a bozzátartozó nagy telekkel együtt szabadkézből azonnal örökáron megvásárolható.

Értekezhetni Petrozsényben

Gráusam Károly
gyámmal.

Both János Petrozsény.

Ujonnan berendezett és felszerelt temetkezési vállalat Petrozsényben.

Nem kiméltem semmi kiadást, felszereltem és berendeztem üzletemet újlag, s állandóan készletben tartok: mindenféle egyszerű és finom érez- és fakoporsókat, koszorúkat, szallagokat stb. elvállalok mindenféle temetéseket, ravatalokat világítással együtt úgy helyben, mint vidéken is.

Isten övön mindenkit csapástól, de ha már a kérésemet végzet sujtott, miért ne fordulnánk ahoz a temetkezési vállalathoz, amely a legmagasabb kívánalmaknak megfelel és mégis a legolcsóbb; miután sikerült jutányos áron megvásárolnom a volt Teusch-féle temetkezési szövetkezet csődtömegének legnagyobb részét és most abban a jó helyzetben vagyok, hogy bármely pillanatban elvállalhatók temetéseket a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, a gyászeset megtörténte után nyert bármely értesítésre — vidékre is — a legrövidebb idő alatt tiszteletemet megteszem, a rendeltetést átveszem és gondoskodom annak gyors és pontos kiviteléről, a legjutányosabb árakban.

Gyermekekoporsók 2 K.-tól feljebb, melyhez fejfakeresztet teljesen ingyen adok, nagy-nak 1 öl nagyságban 6 koronától feljebb 300 koronáig; egy temetéshez szükséges kellékek, u. m. koporsó, szemfedél, párna, lepedő, gyermeknek 6 koronától feljebb, nagynak ugyanaz mint fent 12 koronától feljebb. Márványszínű gyermekkoporsók 2 koronától, nagy koporsók 6 koronától feljebb kereszttel vagy fejjával együtt.

Felszereltem és berendeztem üzletemet újlag főképen azért is, mert a mélyen tisztelt nagyközönség részéről azzal a kitüntető bizalommal lettem kitüntetve, hogy ismerve pontosságomat és az árak megszabásában utólagos méltányosságomat egy előfordult temetés esetén a végtiszteség megadásához szükséges összes kellékeket mindenki nálam szerezte be, s a temetést általam végeztette.

Szives figyelmükbe magamat ajánlva továbbra is mély tisztelettel maradok

Both János

2-12

Petrozsény, a kórház mellett

Sürgőnyczim: Both János Petrozsény.

Ravatal és fekete behuzat teljesen ingyen.

Legolcsóbb bevasárlási forrás Both Jánosnál.

52215 szám.

III/I. b.

P á l y á z a t

Zimony, Törcsvár és Vulkán m. kir. belépő államokon való alkalmazással három II. osztályu m. kir. belépő állomási őri állásra.

Ezen állásra első sorban oly kiszolgált altisztek tarthatnak igényt, a kik az 1873. II. tez. értelmében polgári alkalmaztatásuk iránt való igényjogosultságukról igazolványt képesek felmutatni; előnyben részesülnek oly pályázók, a kik a magyar nyelven kívül Zimonyra nézve a szerb, vagy német, Törcsvár és Vulkánra nézve pedig a román nyelvet is bírják.

Az illetmény 600 Hatszáz korona fizetés, Zimony ban szabályszerű lakpénz. Törcsváron és Vulkánban természetbeni lakás és mindegyik állomáson 132 korona ruha illetmény járandóságból áll.

Ezen állások elnyerésére irányuló sajátkezüleg irt, a pályázó életkorát családi állapotát és eddigi szolgáltatást igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványokat folyó évi július hó 1-éig a zimonyi illetőleg törcsvári vagy vulkáni m. kir. belépő állomáshoz kell benyújtani, honnan az állással egybekötött teendőkre nézve felvilágosítások nyerhetők.

Megjegyzem, hogy a pályázóknak a fentjelölt három állomáshely melyikére leendő beosztására nézve magamnak a szabad rendelkezést fentartom.

Budapest, 1904. május 13-án.

M. kir. földmívelésügyi miniser.

5 k o r o n á é r t

küldők 4 1/2 kiló (kb. 50 drb.) kevésbé megsérült finom enyhe

pipere-szappant

rózsa, liliumteje, orгона, ibolya, rezedá, jázmin és gyöngyvirágból szővevényeket. A pénz előzetes megküldése, vagy utánvétellel küldi:

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII. ker., Bezerédy-utca 3 szám.

611 szám.

1904 végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a puji kir. járásbírósnak 1903. évi Sp I. 353/3 számú végzése következtében Dr. Rosenberg Ignátz petrozsényi ügyvéd által képviselt Gross Hermann petrozsényi lakos javára Éder Ottó asztalos mester petrozsényi lakos ellen 389 kor. 30 f. s jár. erejéig 1903 évi augusztus hó 3-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 553 k.-ra becsült következő ingóságok u. m.: különféle szobabutorok nyilvános árverésen eladottnak.

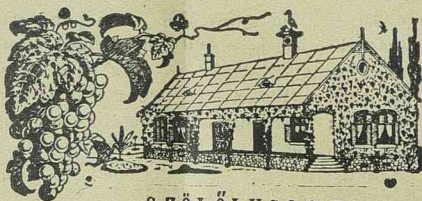
Mely árverésnek a puji kir. járásbírósnak 1904. évi V 520/2 számú végzése folytán 389 kor. 30 fill. tökekövetelés, ennek 1903 évi január 1 napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 83 kor. 65 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Petrozsényben Éder Ottó házában megtartására 1904. évi június hó 9-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881 évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Pujon, 1904. évi május hó 12 napján.

B. Bánffy Albert

kir. bír. végrehajtó.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajtákat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megtermes nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felvehető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekebb díszé, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapra tudatja.

Cím:

Érmeleki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya, 16-20 u. p. Székelyhid.

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag

D. R. G. M. 88503. sz.

gyógyít és felüdít jótállás mellett: köszvény, reuma, asthma (nehéz lelegzés), álmatlanság, fülzugás, nehéz hallás, epilepsia (eskór), idegesség, étvágytalanság, sápkor, fogfájás, migren, tehetetlenség, influenza, valamint minden idegbetegségnél. Azon beteg, aki 88503. sz. készülékem által legfeljebb 45 nap alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. Ahol már semmisen használt, ott kérem az én készülékemet megkísérteni; megvagyok győződve, készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona,

idült betegségeknek alkalmazandó

A kis készülék ára 4 korona,

könnyebb betegségeknek alkalmazandó.

A központi elárusítóhely szétküld utánvétellel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére.

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédy-utca 3 sz.

11-12

Kiadó üzlethelyiség.

Közvetlen a zárda szomszédságában lévő, Főutczára nyíló két nagy teremből álló üzlethelyiség azonnal kiadó.

Értekezhetni lehet:

Figuli Antal

nyomdatulajdonossal.

A legjobb alkalmi bevásárlási forrás.

A mélyen tisztelt vásárolni szándékozó nagyközönség fokozódó igényeit kielégítendő, hoztam meg azt a nagy anyagi áldozatot, hogy üzletemet áthelyeztem Ullman Lipót urnak a Kossuth Lajos utcán (főut) lévő díszes épületébe és berendeztem azt oly arányban, hogy elláthatok bármilyen háztartást a legszerűebbtől a legmagasabb igényeknek megfelelőleg, nemcsak a bádigos szakmába vágó, hanem konyha- és háztartási eszközökkel. — Ajánlom továbbá elsőrendű híres gyártmányu **zománczozott edényeimet** a mit felelőség mellett a legpontosabb kiszolgálás és a legjutányosabb árak mellett eszközölök.

Azzal a kéréssel fordulok tehát a nagyrődemű közönséghez, hogy szükségleteit annál is inkább nálam méltóztassék beszerezni, mivel én csak a legjobbat adom s azt is a legolcsóbban. — Üzletemben selejtezett, ocska és rövid időn tönkre menő árut nem tartok, hanem mint szakember magam állítom elé és magam szerezem be a legtartósabbat, a legcélszerűbbet s árusítom a legolcsóbb áron.

Elvállalom ugy a magas mint a legkisebb építményekre nézve a legdiszesebb és legegyszerűbb bádigos munkálatot, szavatosság és felelőség mellett.

Legyen szabad ugyanitt felhivnom becses figyelmét a tulajdonomat képező

„Első temetkezési vállalat“-ra,

melyet szintén kibővítettem úgy, hogy elvállalhatok mindenféle temetést — **vidéken is** — a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivételben, mindenki másnál a legjutányosabb feltételek mellett.

Raktáron tartok nagy választékban ércz- és nikkal koporsókat, fakoporsókat, sarkophágokat, mindenféle finom és egyszerű szemfedeleket, ércz-, mű-, és élővirágokat, nagyszerű szalagokat, viasz- és szurokfáklyákat. Fakoporsók 2 krtól kezdve feljebb, — érczkoporsók 14 koronától feljebb.

Kápolnák, termek bevonása gázsszal, hullák elszállítása és hozatala, szóval a temetéshez szükségeltető minden kellék csak általam eszközölhető a legjutányosabb áron a legkielégítőbb kivételben

kiváló tisztelettel:

Sároossy József

épület- és műbádigos, a petrozsényi „Első temetkezési vállalat“ tulajdonosa.

A bevásárolt temetkezési cikkeknek a gázszbevonatok és a diszruhák teljesen ingyen kölcsönadottnak.

Ny. Figuli Antal gyorssajtóján Petrozsény.